

at efter de Bøder, den ærede Forslagsstiller har sat, lader det til, at han vilde blive overordentlig streng i sine Straffedomme over den Huusbonde, der gav et Vidnesbyrd i Studsmaalsbogen; men efter de Udtalelser, vi have hørt af den ærede Minister, skal jeg ikke videre indlade mig derpaa, da jeg troer, det vil blive en Selvfølge, at denne Bøde, hvis Forslaget skulde blive ophøiet til Lov, vil bortfalde. Jeg for mit Vedkommende vilde overordentlig meget foretrække at beholde Ændelovens § 59 saaledes, som den engang er affattet, fremfor at vedtage det foreliggende Forslag, og skal derfor for mit Vedkommende stemme derimod.

Ree: Jeg skulde ikke have forlangt Ordet i denne Sag, dersom ikke den høitærede Justitsminister havde sagt, at han vilde tage Lovforslaget i den Skikkelse, hvori det foreligger. Det forekommer mig, at den Form, hvori Forslaget er indkommet, er meget uheldig, ikke alene for Huusbonden, men ogsaa for Ændet. Dersom vi holde os kun til det sidste, saa er det ganske sikkert, at det Forhold, hvori Ændet vil komme til at staa til Huusbonden, bliver meget usikkert og uklart. Løse Studsmaal ville altid blive betragtede med Mistillid, selv om de ikke ere forvanskede. Det ene Naturlige og Rigtige forekommer mig — som allerede fremhævet af den ærede Rigsdagsmand for Dønsø Amts 5te Valgkreds (H. M. Petersen) — at være det, at Forholdet bliver lige- ligt mellem Huusbond og Ændet, saa at det beroer paa en aldeles frivillig Overenskomst mellem Huusbonden og Ændet, om der skal gives noget Vidnesbyrd i Studsmaalsbogen eller ikke; Begges Samtykke forekommer mig her nødvendigt, ligesaavel som selve Kontraktforholdet er frivilligt. Dersom Lovforslaget var gaaet ud paa noget Saadant, skulde jeg med Fornøielse have givet det min Stemme, men Grundene imod Lovforslaget forekomme mig nu at være saa klart udviklede, at jeg paa ingen Maade kan stemme derfor.

Æscherning: Jeg troer, at den sidste ærede Taler gjør den ærede Justitsminister Uret, naar han siger, at Justitsministeren var villig til at gaae ind paa Forslaget i den Form,

hvori det foreligger; Justitsministeren angav tværtimod saa vigtige Forandringer, som han ansaae for nødvendige Betingelser for, at Lovforslaget kunde opnaae sit Formaal, at han ikke vilde gaae ind paa det i den Skikkelse, hvori det foreligger, en Skikkelse, som jeg heller ikke antager, at den ærede Forslagsstiller vil fastholde, men være villig til under den Behandling, som Forslaget rimeligviis vil komme til at undergaae, at lade det modtage saadanne Ændringer, som Justitsministeren har antydet. Jeg vil altsaa slet ikke gaae ind paa denne Side af Sagen og kun tage af Lovforslaget det, der er dets væsentligste Hensigt, nemlig at skaffe en Ændring i § 59 af Ændeloven, saaledes, at det hele Studsmaalsvæsen falder bort. Det forundrer mig ikke, at et Forslag af den Art er fremkommet, det forundrer mig snarere, at det har været saalænge, inden det er fremkommet. Dengang Ændeloven var under Behandling, gjorde jeg tilligemed Flere os Umage for at vise, at de Ulemper, hvorover man nu klager, nødvendigviis maatte følge af den Form, man gav Paragrafen. Den Form, man gav § 59, var en Overenskomstform, hvorved man fra den ene Side erkjendte, at Ændet ikke burde i væsentlig Grad være stillet anberledes end alle andre Menneſker i Samfundet, og i Modſætning dertil, at Huusbondholdet ikke ønskede at opgive det, hvorigjennem det troede at have et større Herredømme over Ændet end det, man har over andre Folk, man staaer i Forhold til, et større Herredømme end det, der laa i den Deel af Huustugten, som blev tilbage og som er en ganske anden Sag end det, der aabenbarer sig gjennem Ændelovens her omtalte Paragraf. Der er af den ærede Forslagsstiller blevet hentydet til, at jeg, dengang Ændeloven var til Behandling, foreslog at kalde Studsmaalsbogen, „Kjendingsbogen“, men det forholder sig ikke ganske saaledes. Jeg foreslog dengang, at man skulde opgive at have nogen særskilt Bog for Ændet, ligesom de særskilte Vandrebøger og det, der dengang var Brug, nemlig at hvergang en Mand skulde over Bøtten, saa skulde han have Pas med, og at man derimod skulde paalægge enhver voxen Person, som kunde bevæge sig i Verden under sin egen Ansvarlighed, at have